

Anna Jaroszevska

Uniwersytet Warszawski

ORCID: 0000-0003-2788-593X

a.jaroszevska@uw.edu.pl

Maciej Smuk

Uniwersytet Warszawski

ORCID: 0000-0002-0911-9046

m.smuk@uw.edu.pl

Wprowadzenie

Wielojęzyczność i wielokulturowość (re)definiuje współcześnie nie tylko kontekst edukacji neofilologicznej realizowanej w Polsce, ale zdecydowanie szerszy wymiar – europejski, także transgraniczny. Multiplikując nowe wyzwania w sferze gospodarki oraz rynku pracy, norm prawnych i kulturowych, systemu administracji publicznej, przede wszystkim zaś wszelkich relacji międzyludzkich, zjawiska te bez wątpienia wpływają również na powiązany z tym kontekstem sposób zorganizowania nauczania języków obcych, którego ranga z roku na rok rośnie. Dotyczy to zarówno tradycyjnych podejść do tego zagadnienia, jak i tych nowatorskich, wciąż krystalizujących się w obliczu zmiennych potrzeb, ale i potencjału nowych możliwości: ludzkich, systemowych, technologicznych. Metamorfoza ta ma oczywiście miejsce na różnych szczeblach kształcenia. Tym samym w jej zasięgu musiała się znaleźć i nauka, która proces oraz praktykę nauczania-uczenia się języków obcych od lat próbuje gruntownie zbadać, opisać, zrozumieć i usprawnić. Taki też uutilitarny cel, siłą rzeczy w ograniczonej perspektywie, przyświeca kolejnemu numerowi „Neofilologa” (60/2), który z wielką przyjemnością oddajemy w Państwa ręce. W nawiązaniu do tytułu i sygnalizowanej w nim problematyki również jego wyraźny rys stanowi różnorodność. Jest ona widoczna na kilku

Artykuł jest udostępniany na licencji Creative Commons – Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe, <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

polach: to różnorodność tematów, a niekiedy ujęć jednego z nich, to także różnorodność obszarów badawczych i zastosowanych do ich eksploracji metod oraz narzędzi, to w końcu różnorodność językowa – nie dość, że artykuły dotyczą dydaktyki różnych języków, to jeszcze przygotowano je w różnych językach: angielskim, francuskim, niemieckim i polskim. Ze względu na tak bogaty i wielokierunkowy charakter wydania zebrane w nim artykuły publikujemy w kolejności alfabetycznej, według nazwisk autorów, w drodze wyjątku rezygnując z normy układu tematycznego.

Bieżący numer „Neofilologa” otwiera artykuł autorstwa **Camilli Badstübner-Kizik** i **Małgorzaty Bielickiej** pt. „Die Fremdsprache Deutsch als Unterrichtssprache im DaF-Unterricht – das Fallbeispiel Polen”. Tekst poświęcono językowi komunikacji na lekcji języka obcego – to jedno z najważniejszych źródeł inputu w nauczaniu języków obcych. Autorki rozpoczynają swoje rozważania od przedstawienia najważniejszych teorii inputu językowego. Następnie omawiają stań badań nad jego jakością i ilością w odniesieniu do polskich nauczycieli języka niemieckiego jako obcego, by na koniec scharakteryzować język niemiecki jako język komunikacji na lekcjach DaF w Polsce. Lektura tekstu daje Czytelnikom wgląd w szeroko zakrojone badania prowadzone obecnie przez Autorki, a poświęcone właśnie językowi niemieckiemu jako językowi komunikacji na lekcji języka niemieckiego (jako obcego) w polskich szkołach oraz w kształceniu dorosłych.

Dydaktyce języka niemieckiego jako obcego swój tekst poświęciła również **Izabela Bawej** – jego tytuł to „Kompetencja międzykulturowa a umiejętność sporządzenia dokumentów aplikacyjnych (na materiale języka niemieckiego)”. Po syntetycznym przypomnieniu różnych koncepcji i interpretacji pojęcia „kompetencja międzykulturowa” Autorka poddaje analizie błędy popełniane przez polskich uczniów w dokumentach aplikacyjnych związanych z poszukiwaniem pracy: CV i liście motywacyjnym. Oryginalność badania zaplanowanego przez Izabelę Bawej polega na tym, że jego główne obszary tematyczne to błędy i usterki wynikające z różnic kulturowych, jak również powstałe na tym tle zakłócenia w przekazie.

Artykuł autorstwa **Haliny Chmiel-Bożek** został poświęcony językowi Molière’a. W tekście pt. « Place de la langue première et des approches plurielles dans les manuels de français du niveau secondaire en Pologne » przedmiotem analizy są sposoby operacjonalizacji podejścia pluralistycznego oraz konteksty odwoływania się do języka ojczystego (pierwszego) w pięciu podręcznikach do nauki języka francuskiego jako obcego. Wartością dodaną tego badania jest, w naszej ocenie, przypomnienie o różnych funkcjach języka ojczystego (a nawet innych języków obcych) w nauce danego języka obcego – w tym przypadku chodzi o miejsce języków polskiego i angielskiego w nauce języka francuskiego.

Monika Grabowska i Aleksander Wiater, także specjaliści w zakresie dydaktyki języka francuskiego, koncentrują swoje rozważania na nieformalnej nauce języka obcego wśród studentów. W tekście pt. „Rola nieformalnego uczenia się języków obcych w świadomości studentów filologii francuskiej” dokonują prezentacji głównych założeń nauczania formalnego, pozaformalnego i nieformalnego, jak również uwypuklają specyficzną definicję świadomości w odniesieniu do nieformalnej nauki języka. Następnie Autorzy omawiają wyniki badania o charakterze otwartym, w którym respondenci dzielili się doświadczeniami z zakresu nieformalnego uczenia się języków obcych (języka francuskiego) oraz mieli okazję – w sposób mniej lub bardziej bezpośredni – ocenić walory tej formy pracy nad językiem.

Iwona Janowska proponuje artykuł pt. « Tâches de médiation comme outils d'enseignement/apprentissage actionnel des langues étrangères ». Jest to bardzo holistyczne spojrzenie na mediację – Autorka omawia w swojej publikacji ewolucję pojęcia i różnych koncepcji mediacji oraz wypunktowuje jej wskaźniki operacyjne, akcentując potrzebę promowania działań mediacyjnych nie tylko w obrębie rozwijania kompetencji językowych, ale i innych umiejętności: kulturowych, społecznych, o charakterze psychologicznym itd. W swojej refleksji pochyla się ponadto nad cechami mediacji – zgodnie z ich ujęciem zawartym w najnowszej wersji ESOKJ (tj. *CEFR – Companion Volume, CECR – Volume complémentaire*) – i możliwościami stymulowania umiejętności mediacyjnych w podejściu zadaniowym; w tym przypadku pretekstem do analizy działań jest zadanie polegające na organizowaniu podróży do Polski.

Z kolei **Julia Klapa** w artykule pt. „Gotowość studentów z dysleksją do komunikowania się w językach obcych” bierze pod lupę współistnienie dwóch zmiennych niezwykle istotnych z punktu widzenia rozwijania kompetencji komunikacyjnej oraz komunikowania się w danym języku obcym – są to tzw. gotowość komunikacyjna i dysleksja. Celem autorskiego badania jest ustalenie stopnia gotowości komunikacyjnej, a zwłaszcza określenie roli czynników wpływających na nią u uczących się z dysleksją i bez dysleksji. Opis badania poprzedza syntetyczna prezentacja kluczowych dla artykułu koncepcji i stanu badań. Godnym uwagi dopełnieniem są wnioski z badania, które przekładają się na listę rekomendacji do zastosowania w procesie glottodydaktycznym.

Kinga Kowalewska i Olga Makarowska zwracają uwagę Czytelników na nową formę wsparcia dla nauczycieli, tj. *edukatorium* – pierwsze powstało w Polsce w 2021 r. W tekście noszącym tytuł “*Educatorium – from theory to practice*” Autorki kompleksowo prezentują założenia, cele i funkcje tego gatunku literatury. Prezentacja ta jest osadzona w szerszej refleksji, dotyczącej przygotowania nauczycieli, a zwłaszcza istoty jego innowacyjności i jej pragmatycznych wymiarów. *Educatorium* jest bowiem skierowane do

„innovatorów”, „badaczy” i „refleksyjnych praktyków”. Poza omówieniem podręcznika Autorki rozważają, w jakim zakresie *edukatorium* przynależy do naukowego dyskursu glottodydaktycznego.

Zagadnienie mediacji powraca w publikacji autorstwa **Radosława Kucharczyka** pt. « La médiation de textes en tant que compétence. Le cas des étudiants se présentant à l'examen de certification en langue étrangère à l'Université de Varsovie ». Autor, podobnie jak wcześniej Iwona Janowska, prowadzi Czytelników przez meandry teorii mediacji i kompetencji mediacyjnej, co stanowi wprowadzenie do omówienia autorskiego badania. Próbę badawczą stanowili w tym przypadku studenci przystępujący do egzaminu certyfikacyjnego z jednego z sześciu języków obcych, a tematem badania stała się mediacja tekstu. Przedmiotem analizy były opinie respondentów zebrane w badaniu ankietowym na temat ich umiejętności językowych i pozajęzykowych wykorzystywanych podczas zadania mediacyjnego.

Katarzyna Nosidlak podejmuje ważką i aktualną problematykę adaptacji szkolnej uczniów-immigrantów w polskim systemie edukacji; tytuł publikacji jej autorstwa to: “Stories of successful adaptations of immigrant students in the Polish educational system – perspective of EFL teachers”. Badaniu nie są jednak poddani uczniowie, ale nauczyciele relacjonujący własne doświadczenia w pracy z uczniami, których adaptacja przebiegła pomyślnie. W analizie jakościowej rozpoznano czynniki warunkujące sukces: indywidualne cechy czterech uczennic, zachowania ich koleżanek i kolegów z klasy, działania nauczycieli oraz zaangażowanie i pomoc rodziców.

Artykuły, do lektury których serdecznie zapraszamy, to naszym zdaniem szczególnie wartościowa mozaika tekstów wpisujących się w dyskusję nad szeroko pojętą problematyką metod i podejść w nauczaniu języków obcych, które z jednej strony stanowią wynikową społeczno-kulturowych przemian, w tym wielojęzyczności i wielokulturowości, z drugiej zaś – przynajmniej w pewnym zakresie – nad tymi przemianami pozwalają nam zapanować, czyniąc naukę języków obcych bardziej efektywną i odpowiadającą współczesnym realiom. Wierzymy, że każde kolejne badanie i każda kolejna refleksja na ten temat są ważne. Liczymy również na to, że nasz wybór tekstów – zaledwie kilku spośród wielu – spotka się z Państwem uznaniem.

Redaktorzy: Anna Jaroszewska i Maciej Smuk